

Olje- og energidepartementet
Oversendt elektronisk til postmottak@oed.dep.no

Oslo, 08.10.12

Svar på høring – Forslag til endringer i energiloven

1. Innledning/oppsummering: Norwea viser til Olje- og energidepartementets brev av 24.08.12 og takker for anledningen til å overbringe våre synspunkter på de foreslåtte energilovsendringene. Forutsigbare, grundige og effektive konsesjonsprosesser er viktige både for miljø- og sektorinteresser samt hensyn som forsyningssikkerhet, fornybarmål, klima og verdiskapning. De foreslåtte endringene som følge av nettmeldingen (Meld. St. 14 (2011-2012)) er derfor av stor betydning.

Norwea har ingen innsigelser til den lovtekniske implementeringen. Vi ønsker likevel å knytte noen merknader til videre *oppfølging* og *praktisk håndheving* av det nye konsesjonssystemet:

- *Positivt med rask oppfølging av nettmeldingen:* Departementet fortjener ros for en rask oppfølging av nettmeldingens varslede endringer av konsesjonsprosessen. (Se (2) nedenfor.)
- *Nettpolitiske føringer:* Lovendringene er motivert i et ønske om effektivisering av konsesjonsprosesser som bør reflekteres i videre regulatoriske endringer samt fremtidig håndheving. Gjeldende nettpolitikk, uttrykt gjennom nettmeldingen, bør være styrende for arbeidet. (Se (3) nedenfor.)
- *Håndheving av fremtidige konsesjonsprosesser:* For at endringene faktisk skal ha en effektiviseringsgevinst er det avgjørende at ressurser allokeres til nye saksbehandlingstrinn. (Se (4) nedenfor.)
- *Forholdet til mellomlandsforbindelser:* For en effektiv utbygging av mellomlandsforbindelser er det avgjørende med god koordinering av disse med eventuell behandling av nødvendige sentralnettsforsterkninger på land etter det nye systemet. (Se (5) nedenfor.)

2. Positiv oppfølging av nettmeldingen. Videre prosess: Det fremgår av høringsnotatet at forslaget først og fremst er en oppfølging nettmeldingens varslede endringer av konsesjonsprosess for større nettprosjekter. Det er positivt at departementet så vidt raskt konkretiserer endringene og klargjør kompetanseforhold mv.

Høringsnotatet varsler også ytterligere konkretisering i form av utfyllende forskrifter.

- *Norwea imøteser videreutviklingen av konsesjonssystemet og vil understreke viktigheten av at nettmeldingens politiske føringer, spesielt målet om effektivisering (se (3) nedenfor), blir styrende også for utforming og senere håndheving av forskriftsverk.*

3. Formål og bakgrunn: Nettmeldingens politiske føringer: Stortinget har gjennom behandlingen av nettmeldingen bidratt vesentlig til forutsigbarhet om nettpolitikken. Norwea vil understreke at lovendringene må ses i sammenheng med nettmeldingens mål (se (3.1) nedenfor) og prinsipper (se (3.2) nedenfor) samt Stortingets styringssignaler.

3.1. Nettmeldingens mål om effektivisering må være styrende: Nettmeldingen slår fast (i) at konsesjonsprosesser har ”tatt for lang tid” (s. 94) og at tidsmessig effektivisering samt økt fremdrift er nødvendig ut fra viktige hensyn:

Fremdrift i nettutviklingen er viktig for å få på plass ny infrastruktur ut fra hensynet til blant annet kraftforsyningsikkerhet, næringsutvikling, fornybarutbygging og i noen tilfeller hensynet til å redusere eller forebygge utslipp til luft, herunder klimagassutslipp.” (Nettmeldingen, s. 87, se også meldingens kap. 7.3.)

Meldingen fremhever videre bl.a. at (ii) det er et behov for bedret involvering av berørte interesser, særlig tidlig i prosessen, samt (iii) økt politisk involvering gjennom prosessen. (Se meldingens kap.7.1.)

Under visse forutsetninger (se (4) nedenfor) mener Norwea de to siste elementene i seg selv kan bidra til effektivitetsmålet, så vel som økt forutsigbarhet og medvirkningsmulighet for berørte interesser.

Til tross for en viss politisk debatt om de foreslåtte endringenes effektiviseringspotensial har Stortinget gitt entydig støtte til behovet for økt fremdrift. (Se bl.a. Innst. 287 S (2011-2012))

- *Det tverrpolitisk forankrede målet om mer effektive konsesjonsprosesser bør derfor etter Norweas syn være styrende både for myndighetenes videre arbeid med endringer av konsesjonssystemet og behandlingen av enkeltsaker.*

3.2 Nettmeldingens prinsipper for nettutbygging. Betydning for videre prosess og håndheving: Nettmeldingen uttrykker gjeldende norsk nettpolitikk. Det er positivt at meldingen gjennomgående understreker investeringsbehovet i sentralnettet.

Minst like viktig er det imidlertid at meldingen også fastsetter prinsipper for nettutbygging ved å peke ut *forhold som i utgangspunktet taler i retning av nettinvesteringer*. Disse uttrykkes bl.a. som følger:

Det er flere utviklingstrekk som gjør nettinvesteringer nødvendig:

- Vekst i strømforbruk i mange områder.
- Behov for økt sikkerhet for strømforsyningen i noen områder.
- Utnyttelse av våre store og verdifulle muligheter for økt fornybar kraftproduksjon.
- Uheldige og varige flaskehals i nettet, som hindrer effektiv bruk av energiressursene og tidvis gir betydelige prisforskjeller mellom områder.
- Behov for reinvesteringer på grunn av eldre infrastruktur. (Nettmeldingen, s. 51)

Nettmeldingen gir dessuten viktige føringer knyttet til bl.a. valg av luftlinje vs. jord- eller sjøkabel, og stadfester i så måte at ”[s]entralnettet skal fortsatt som hovedregel bygges som luftledning” (s.6).

Stortingets behandling av meldingen understreker også etter Norweas syn den brede enigheten om prinsipper som at: (i) Økt industrielt og ordinært elforbruk; (ii) forsyningsikkerhet (herunder det s.k. N-1-kriteriet); (iii) tilrettelegging for økt fornybar kraftproduksjon; (iv) vesentlige regionale

elprisforskjeller samt (v) opprustning av eldre infrastruktur *i utgangspunktet utgjør legitime grunner til å planlegge, omsøke og bygge sentralnett.*

Norwea vil understreke at det å gjøre slike prinsipper styrende for politisk involvering ikke betyr at andre hensyn i enkeltsaker ikke kan vise seg å veie tyngre.

Erfaringer fra bl.a. Sima-Samnangersaken viser imidlertid etter vårt syn at uklarhet om nettpolitiske prinsippers gyldighet kan medføre både redusert effektivitet i saksbehandling så vel som betydelig uforutsigbarhet for alle berørte parter.

- *Det er derfor avgjørende at departementet lar nettmeldingens prinsipper være styrende for videre reform av konsesjonssystemet, herunder begrunnelsen for lovendringene til lovgiver.*

4. Spesielt om de konkrete endringene:

4.1. Ekstern kvalitetssikring: Før større nettprosjekter kan meldes til konsesjonsmyndigheten foreslås et krav om ekstern kvalitetssikring av behov og konseptvalg innført. Det er positivt at departementets kompetanse til å kreve dette tydeliggjøres.

Norwea mener en tidlig klargjøring og ekstern forsikring av behov og konseptvalg kan bidra til bl.a. forankring av behov for aktuelle linjer og derved redusere risiko for forsinkelser og uforutsigbarhet knyttet til behovsspørsmålet senere.

Imidlertid innføres her et nytt saksbehandlingstrinn, og det er derfor avgjørende at:

- Veiledere o.a. myndighetsinformasjon legger opp til en effektiv og forutsigbar prosess med ekstern kvalitetssikring.
- Ekstern kvalitetssikring tar utgangspunkt i gjeldende nettpolitikk (nettmeldingen og dens prinsipper, se ovenfor).

4.2. Tidlig politisk vurdering: Det foreslås at departementet involveres politisk gjennom en uttalelse om behov og konseptvalg før større nettprosjekter kan meldes til konsesjonsmyndigheten. Det er positivt at departementets kompetanse til å fastsette kravet tydeliggjøres.

Norwea støtter vurderingen av at større nettprosjekter typisk uansett vil bli gjenstand for omfattende politisk debatt. Norwea har derfor i utgangspunktet ingen innsigelser til at en foreløpig politisk vurdering kommer på et tidlig tidspunkt.

Det fremgår imidlertid av høringsnotatet og nettmeldingen at uttalelsen vil baseres på en omfattende politisk prosess, som inkluderer høring av konseptvalg, behovsvurdering og ekstern kvalitetssikring samt eventuelt folkemøte.

Dersom ordningen skal bidra til faktisk effektivisering og økt forutsigbarhet er det derfor viktig at:

- Departementet allokere nødvendige ressurser og prioriterer effektiv gjennomføring.
- Prosessen og uttalelsen baseres på gjeldende nettpolitikk (se ovenfor).

- Prosessens detaljgrad generelt og uttalelsen spesielt tar høyde for at uttalelsen ikke innebærer et endelig vedtak fra departementet, og i følge høringsnotatet kun "vil omfatte overordnede, prinsipielle spørsmål".

4.3. Heving av vedtakskompetanse til Kongen i statsråd: Vedtakskompetansen for aktuelle prosjekter foreslås hevet til Kongen i statsråd, med begrunnelse i sakenes store politiske betydning.

Det er positivt at NVEs rolle som fagmyndighet i praksis vil bli bevart, sett bort fra at NVE vil levere en innstilling til departementet snarere enn selv å fatte vedtak. NVE er etter Norwea syn godt skikket til å avdekke konfliktnivå, vurdere samfunnsøkonomisk lønnsomhet samt forberede videre saksgang i departementet.

Høringsnotatet argumenterer overbevisende for at berørte parters påvirkningsmulighet både gjennom NVEs prosess og departementets høring av NVEs innstilling blir bevart.

Til tross for at klageadgangen på NVEs vedtak faller bort introduseres også her nye sakstrinn av uvis varighet. Hensynet til forutsigbarhet og tidsmessig effektivisering tilsier derfor at:

- Departementet bør bestrebe seg på en effektiv forberedelse av vedtak ved Kongen i statsråd.
- Departementets politiske vurderinger baserer seg på gjeldende nettpolitikk (se ovenfor).

5. Berørte prosjekter. Forholdet til mellomlandsforbindelser: Høringsnotatet varsler forskrifter som presiserer hvilke prosjekter som vil omfattes av den nye ordningen. Nettmeldingen (s. 88) indikerer imidlertid allerede nå at mellomlandsforbindelser ikke er tenkt omfattet.

Behovet for flere mellomlandsforbindelser for å håndtere nordisk kraftoverskudd samt bidra til økt forsyningssikkerhet og verdiskapning er understreket av bl.a. energiutredningen (NOU 2012: 9). Sentralnettsforsterkninger på land har imidlertid blitt fremhevet som en flaskehals som begrenser etableringen av mellomlandsforbindelser.

Etter Norweas syn er det derfor viktig at det nye konsesjonssystemet ses i sammenheng med en effektiv utbygging av mellomlandsforbindelser. Konkret innebærer dette å sørge for god tidsmessig koordinering mellom aktuelle sentralnettslinjer etter det nye konsesjonssystemet og konsesjonsbehandling samt utbygging av mellomlandsforbindelser.

Tilsvarende bør man vurdere sammenhengen med de foreslåtte retningslinjene for trans-europeisk energiinfrastruktur (COM/2011/658) som er under behandling i EU-apparatet, og som, dersom de vedtas og innlemmes i EØS-avtalen, kan bidra til ytterligere effektivisering på området.

Øyvind Isachsen,

Adm. dir. NORWEA

Øistein Schmidt Galaaen,

Dir. Norwea